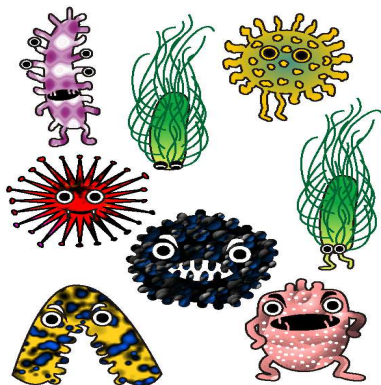

SVĚTOVÝ DEN ZDRAVÍ

SVĚTOVÝ DEN ZDRAVÍ

7. dubna 2015

Na 7. dubna připadá Světový den zdraví, který každoročně vyhláší Světová zdravotnická organizace. Letos je věnován tématu bezpečnosti potravin. Státní zdravotní ústav připravil kampaň s cílem upozornit veřejnost na zásady bezpečného stravování. Pro žáky bylo vytvořeno krátké instruktážní video s názvem **Jak z nezávadných potravin připravit nebezpečné jídlo**. Děti by se měly naučit jak správně manipulovat s potravinami a dodržovat základní hygienu. Součástí kampaně je výtvarná soutěž „O nejošklivější nebezpečnou bakterii“.

Podle WHO by každý z nás měl dodržovat 5 jednoduchých pravidel.

5 klíčů k bezpečným potravinám:

1. čistota a správné mytí konzumovaných potravin
2. oddělování syrových a hotových potravin
3. dostatečná tepelná příprava
4. skladování potravin při adekvátní teplotě
5. používání pitné vody a kvalitních surovin k jejich přípravě.

Zdroj: <http://www.who.cz/images/talir.png>

Jak bezpečné je vaše jídlo?

Úvod

Více než 200 chorob se šíří prostřednictvím potravin. Choroby z potravin jsou způsobené mikroorganismy (bakterie, viry, plísně, priony, parazité), chemikáliemi nebo fyzickými činiteli. Tyto nemoci z potravin mohou způsobit škálu akutních a/nebo chronických symptomů od průjmů až po rakovinu. Na celém světě způsobí průjmová onemocnění, způsobená vodou nebo potravinami, úmrtí přibližně dvou miliónů lidí, mezi nimi i mnoha dětí.

1. Bezpečnost potravin podle WHO

Bezpečnost potravin zahrnuje kroky k zajištění nejvyšší možné bezpečnosti potravin. Politiky a kroky k bezpečnosti potravin musí kompletně pokrývat celý řetězec dodávky potravin, počínaje životním prostředím, přes primární výrobu, zpracování, distribuci a přípravu až po konzumaci. Tyto kroky mimo jiné zajistí odpovídající systémy bezpečnosti potravin – včetně vhodných regulací a standardů, potravinových inspekcí a laboratorních zařízení – které jsou vystavěny a udržovány s cílem zvládat a reagovat na rizika potravinové bezpečnosti v rámci celého řetězce dodávky potravin, a to i v průběhu nepředvídaných událostí. Výrobci potravin jsou primárně odpovědní za zajištění bezpečnosti vlastních produktů, ale roli zde také hrají ti, kdo s potravinami dále nakládají a ti, kdo je konzumují. Pro ekonomicky životaschopnou prevenci a kontrolu onemocnění, způsobených potravinami je nutné, aby spolupracovaly sektory veřejného zdravotnictví, zdraví zvířat a zemědělství, a to jak na domácí, tak mezinárodní půdě, prostřednictvím efektivní komunikace, sdílení informací a společných kroků. Nemoci způsobené potravinami **Nemoci způsobené potravinami** jsou svou povahou většinou **infekční nebo toxické** a jsou způsobené bakteriemi, viry, plísněmi, priony, parazity nebo chemickými látkami, které vstupují do těla prostřednictvím kontaminovaných potravin nebo vody. Jsou velmi běžné a pro veřejné zdraví představují významnou zátěž i v těch nejrozvinutějších zemích. Akutní potravinové choroby (často označované jako otrava jídlem) jsou běžně způsobeny požitím stravy, kontaminované bakteriemi, jako například *Salmonella*, *Campylobacter*, *Clostridium perfringens*, *Staphylococcus aureus*, *Bacillus cereus* nebo *Escherichia coli* (*E. coli*), nebo virem, jako je například norovirus. Požití kontaminovaných potravin může mít velmi vážné následky, některé z nich mohou být dlouhodobé, jako selhání ledvin nebo jater, mozkové a nervové poruchy, reaktivní artritida, rakovina, sepse a může dojít i k úmrtí. Symptomy a léčba akutního potravinového onemocnění V závislosti na onemocnění se mohou symptomy objevit od jedné hodiny až po několik týdnů od požití kontaminovaných potravin, a mohou zahrnovat: nevolnost, zvracení, průjem a/nebo křeče žaludku. Většina osob, trpících otravou jídlem, se uzdraví bez zásahu lékaře. Doporučuje se klid na lůžku a dostatečný příjem potravin.

Zdroj: <http://www.who.cz/attachments/article/119/fact-sheet-whd2015-czech.pdf>

2. Instrukční video - metodický návod pro školy

Učitel dětem pustí krátké video, které je ke stažení na stránkách SZÚ (<http://www.szu.cz/7-duben-svetovy-den-zdravi>).

Na tomto videu mají děti za úkol najít, kde se dělají nejčastější chyby při manipulaci s potravinami. Celým videem je budou provázet obrázky bakterií, které jim v pátrání pomohou. Po zhlédnutí filmu učitel s dětmi diskutuje na téma hygienických zásad při manipulaci s potravinami, nemocí způsobených potravinami, důležitosti správného mytí rukou apod.

Příklady kontaminace a nesprávné manipulaci s potravinami uvedené ve videu:

- použití WC (splachovadlo, klika) a následné neumytí rukou
- nákup: přebírání pečiva špinavou rukou, manipulace s penězi
- příprava jídla: neumyté ruce a manipulace s potravinami
- konzumace neumytého ovoce
- kontaminované prkénko a nůž (maso) a následné použití pro přípravu jídla a krájení zeleniny
- talíř kontaminovaný slinami
- pití mléka z lahve (nepoužití sklenice).

3. Soutěž

„O nejošklivější nebezpečnou bakterii“

Děti dostanou za úkol namalovat nebo vytvořit nebezpečnou bakterii, pro kterou vymyslí také jméno. Při tvorbě se mohou inspirovat bakteriemi z videa, a použít různé materiály jako jsou textil, papír, modelína, sádra apod.

Těšíme se na ty nejošklivější bakterie!

Fotky s výtvy zasílejte přímo nebo přes úschovnu na SZÚ (ulicna@szu.cz) do 7. května 2015
Vybrané práce odměníme zajímavými cenami.

Z vašich nápadů vyrobíme příští preventivní materiály s uvedením autorství.

U fotografií s obličejem dětí je nutný souhlas zákonného zástupce (uložený ve škole, nezasílejte).

4. Školní metodika

Školní metodik prevence osloví

- 1) své žáky v rámci svých hodin, např. Výchova ke zdraví
- 2) ostatní pedagogy a poprosí je o spolupráci, aby oslovili své žáky

V rámci hodiny pedagog informuje:

- 1) o faktu, že je Světový den zdraví

- 2) o tom, že je velmi důležité starat se o své zdraví, a že můžeme vlastním úsilím předcházet mnoha nemocem
- 3) o tom, že některým nemocem se dá předcházet správnou manipulací s potravinami a dodržováním zásad správné hygieny.

Zdroje: <http://www.who.cz/7dubna-svetovy-den-zdravi.html>

Obrázky bakterií pro inspiraci

